

Sommer, Jaroslav

Dialog pokračuje i v roce 2023

Новая русистика. 2023, vol. 16, iss. 1, pp. 81-84

ISSN 1803-4950 (print); ISSN 2336-4564 (online)

Stable URL (DOI): <https://doi.org/10.5817/NR2023-1-12>

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/digilib.78260>

Access Date: 18. 02. 2024

Version: 20230623

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

<https://doi.org/10.5817/NR2023-1-12>

Dialog pokračuje i v roce 2023

Katedra ruského jazyka a literatury na Pedagogické fakultě Univerzity Hradec Králové uspořádala ve dnech 23. a 24. března další ročník mezinárodní konference Dialog kultur. I v tomto roce přivítala všechny zúčastněné proděkan-ka pro vědu, výzkum a umění a statutární zástupkyně děkana PdF PhDr. Nella Mlsová, Ph.D. Slovo poté převzal prof. PhDr. Ivo Pospíšil, DrSc., který promluvil za organizaci, jež se tradičně spolupodílí na pořádání konference – Slavistickou společností Franka Wollmana na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Mgr. Jana Kostincová, Ph.D., za domácí katedru následně vyjádřila potěšení nad projeveným zájmem o dialog a Dialog kultur zvláště. Politování naopak zaznělo v souvislosti s odvoláním účasti ze strany několika kolegyň, které se ke konferenčnímu jednání nakonec nemohly připojit.

Konference proběhla po roce, ve formátu komornějšího setkání, kdy se i na příště budou střídát ročníky zaměřené literárněvědně s těmi lingvistickými, v obou případech doplněné tématem lingvodidaktickým. Tento ročník tedy patřil literární vědě s tématem *Dystopie, apokalypsa a postapokalypsa jako forma dialogu (jazyk – literatura – politika)*, přičemž některé příspěvky reflektovaly jiná, taktéž aktuální témata. Didakticky zaměřené příspěvky

zaznělo, ale jen okrajově, ale podobně tomu bylo i s tématem vztahů k české literatuře nebo jiným slovanským literaturám, kde se vyskytovala spíše recepční témata, méně již poetologicky hlubinná. Je zásluhou Polské akademie věd a umění, že se k romantismu jako jevu a klíčovému fenoménu polské literatury vrátila takovým impozantním způsobem, tedy široce a synteticky. Romantismus zůstává stěžejním tématem evropských a potažmo i jiných literatur, kam Evropa v minulosti transcendovala, ale zvláštní postavení má zejména v slovanském písemnictví z důvodů národně obrozených a obecněji politických, jako je tomu např. právě v polské a ruské literatuře.

Ivo Pospíšil

Bibliografie:

- Adam Mickiewicz i Rosjanie.* (2020) Warszawa.
- POSPÍŠIL, I. (2020): P. J. Šafarik, A. Mickievič i koncepcija ruskoj literatury: u kolybeli literaturovedčeskoj slavistiky. In: *Adam Mickiewicz i Rosjanie.* Warszawa, s. 210–220.

se přidržovaly doporučeného *Umělecká literatura v kontextu výuky ruského jazyka na různých stupních a typech škol (tradice – zkušenosti – perspektivy)*. Toto zaměření bylo inspirováno projektem specifického výzkumu, který je v řešení hostitelské katedry. Studentky do projektu zapojené oživily program konference svými na pedagogickou praxi zacílenými příspěvky.

Jednání bylo otevřeno dvěma obecněji pojatými příspěvky uvozujícími obě témata konference. Nejprve vystoupila **doc. Galina Kosych, CSc.**, z UHK a v referátu nazvaném *К вопросу о школьном литературном каноне* se soustředila především na proměny školního literárního kánonu v ruských školách v 80.–90. letech 20. století a později při zavedení Jednotné státní zkoušky. Navázal již zmíněný **prof. Pospíšil** zastupující jak UHK, tak i Ústav slavistiky na FF MU v Brně. Příspěvek *Poetika zneklidnění a ukotvení: ruské filozofující předzvěsti dneška* opět prokázal schopnost prof. Pospíšila nacházet nečekané a netušené literární i mimoliterární vztahy a kontakty.

V příspěvku *Ludmila Petruševskaja a její (post)apokalyptický svět* poukázal **Mgr. Josef Šaur, Ph.D.**, (MU v Brně) nejen na výhody a nevýhody využití pandemií aktualizovaného textu ve vysokoškolské výuce, ale též na efektivnější práci s nepříliš rozsáhlými texty. **Doc. Mgr. Ivan Posokhin, Ph.D.** z bratislavské Univerzity Komenského se podělil o své poznatky ohledně výuky ruské literatury 20. století v příspěvku *Как преподавать литературу нечитающим*

студентам?, přičemž se v mnohém ukázalo, že většina zúčastněných zažívá ve své praxi podobné obtíže. Zajímavým podnětem byl přístup k literatuře jako zdroji крылатых выражений, což ve výuce působí jako motivační prvek. K tvorbě Ludmily Petruševské se vrátil následující příspěvek **Kláry Bubeníčkové** z UHK nazvaný *Horor ve výuce: ruská literatura s hororovými prvky ve školní praxi*. Studentka učitelství ruského jazyka na 2. stupni ZŠ s úspěchem vyzkoušela v hodinách RJ v 8. a 9. třídách aktivity, které jsou založeny na práci s povídkami právě Petruševské (*Пřípad в Sokolnikách, Pomsta*) a s povídkou A. K. Tolstého *Upír*.

PhDr. Ivana Ryčlová, Ph.D., (Pravý břeh – Institut Petra Fialy) v příspěvku *Nejen Ruský antisvět Michaila Epštejna na Rádiu Svoboda* představila knihu *Русский антимир: Политика на грани апокалипсиса*, v níž Michail Epštejn úspěšně aplikoval poměrně jednoduchý přístup k výstižnému popisu aktuálního stavu Ruska. Poslední vystoupení prvního dne konference patřilo místní **Veronice Kohoutkové**, která se zaměřila na využití komiksů ve výuce RJ na základní škole v příspěvku *Povídání v obrazech. Jak komiksy mohou pomoci při učení cizího jazyka*. Materiálem se pro Veroniku Kohoutkovou staly úryvky z komiksů *Соня из 7 «Буээ»* od Alexeje Olejnikova a *Правила выживания в школе. Тактика троглодита* od Světlаны Šmakové.

Druhý den jednání na Dialogu kultur započala **prof. Natália Muránska, Ph.D.**

(UKF v Nitre), která se zaměřila na komparaci současné tvorby s ruskou klasikou v příspěvku *Gluchovského román Text ako príbeh Raskolnikova 21. storočia (?)*. Tvorba Dmitrije Gluchovského byla inspirativní i po další vystupující. **Mgr. Anastasiia Arefeva** z MU v Brně se soustředila na zatím poslední román autora v příspěvku *Роман Д. Глуховского «Пост» в контексте современной российской действительности*. Podobně si nejnovější román k analýze zvolila **Mgr. Michaela Pešková, Ph.D.**, ze Západočeské univerzity v Plzni. V příspěvku nazvaném „Post“ *situace v Sorokinově románu Doktor Garin a akty komunikace* vystupující poukázala na některé autor-ské přístupy, které se v tvorbě Vladimira Sorokina dříve neobjevovaly.

Taktéž plzeňský **Mgr. Andrej Artemov, Ph.D.**, (*Элементы фолк-хистории в современной русской литературе и схожие явления в чешской литературе*) poskytl zajímavý vhled do té vrstvy ruské i české literatury, která často stojí na hranici mezi uměleckou, odbornou a pseudoodbornou tvorbou. Této linii kontaktu se přidržoval i následující příspěvek **Mgr. Patrika Lekeše** z Univerzity Konstantína Filozofa v Nitre, jenž v příspěvku *Literární hrdinovia ako psychiatrickí pacienti: tvorba F. M. Dostojevského v dialógu literatúry a psychológie* dokládal na *Dvojníkovi a Nětočce Něžvanovové*, že klasik 19. století ve svých textech přesně popsal projevy některých psychických onemocnění a v mnohém předběhl vývoj psychiatrie a psychologie.

Poslední blok konference se nesl v „praktičtější“ duchu, když témata více či méně souvisela s lingvodidaktikou a rozvíjela předchozí diskuze. Z olomoucké Univerzity Palackého se o své zkušenosti z překladatelských soutěží a seminářů přijela podělit **doc. PhDr. Zdeňka Vychodilová, CSc.** Příspěvek *Střípky ze studentské překladatelské praxe* poukázal nejen na nejčastější prohřešky, ale také na nápaditá řešení začínajících překladatelů a překladatelek. Vedoucí Katedry ruského jazyka a literatury na PdF UHK **Mgr. Jana Kostincová, Ph.D.**, přednesla příspěvek *Rozkoš seznamů, hrůza z textů. Může druhý cizí jazyk přispět k rozvoji čtenářství?*, v němž se zaměřila na analýzu seznamů doporučené ruské literatury k maturitní zkoušce z českého jazyka na různých typech středních škol. Pozornost byla věnována také reflexi vlastního výběru textů vhodných k využití ve vysokoškolské výuce. O poslední příspěvek se podělili také místní – **Bc. Kateryna Kropyva** a **Mgr. Jaroslav Sommer**, kteří představili výsledky průzkumu (mezi studujícími na UHK) týkajícího se využití umělecké literatury ve výuce cizích jazyků s akcentem na texty psané ženami. V příspěvku *Kánonu navzdory: texty ruských spisovatelek ve školní výuce* byly též představeny příklady textů (Александра Зражевская – *Зверинец*, *Сокращенный курс книжной зоологии*, *Лия Киргетова – L*) vhodných k seznámení se s ruskými autorkami ve školní praxi.

Celým (nejen) letošním Dialogem kultur XII se nesl odkaz zakladatele konference

a emeritního profesora Univerzity Hradec Králové Oldřicha Richterka, který byl přítomnými i virtuálními vystupujícími připomínán právě pro svou schopnost vést dialog kolegiální, přátelský, tolerantní,

odborný, vstřícný a obohacující a jemuž i tímto vyřizujeme srdečné pozdravy a poděkování za vytvoření jedinečné příležitosti pro vzájemné obohacování se.

Jaroslav Sommer